

Det tidlige sprog 3-6 år

– sæt ord på verden

RUMÆNSK

SÆT ORD PÅ VERDEN

Limba nu este ceva special – este o parte din tot ceea ce facem

Așează cuvinte în lume – lumea în cuvinte....

Știi că

- copiii care vin în contact cu multe cuvinte, învață multe cuvinte ?
- bagajul de cuvinte se dezvoltă repede între 3-6 ani?
- diferența între copiii care cunosc multe cuvinte și copiii care cunosc mai puține, pare a crește odată cu vârsta? Cu cât bagajul de cuvinte este stimulat mai devreme, cu atât mai bine!!
- există o corelare strânsă între numărul de cuvinte a unui copil de 3 ani și înțelegerea lecturii unui copil de 16 ani?

ÎNVĂȚARE PRIN EXPERIENȚELE COMUNE DIN CASĂ

Copiii se nasc cu curiozitate și atenție pentru lumea înconjurătoare.

Felul, în care își canalizează atenția,

- cum privește
- cum simte
- cum descoperă
- cum experimentează

lucrurile importante și interesante – copiii le învață de la părinți.

Cu cât mai mult situațiile de interes comun fac parte din viața zilnică a copilului, cu atât asimilează mai repede cuvinte noi.

'Adulții explică'

Adulții sfătoși, au o explicație pentru orice:
Stai să vezi, am să îți explic! 'Acest arici a dormit
toată iarna, deoarece....', 'Acest fluture a stat sub
acoperișul magazinei, iar acum iese la lumină
pentru'

ÎNVĂȚARE PRIN EXPERIENȚELE COMUNE DIN CASĂ

Fără atenție, nu există învățare!

- atenția copiilor este ușor atrasă prin ceva colorat, surprinzător, zgomotos și evident
- Caută ca informațiile importante să fie clare și vizibile, nu mascate de 'zgomot', atât pentru auz cât și văz. Exemplu: închide televizorul când citești o poveste.
- Ajută-ți copilul să-și folosească resursele pentru ceea ce este important!

CUVÂNT ȘI NOȚIUNE DE FORMARE

Limbajul copilului preșcolar - de la 'aici și acum' până la 'acolo și atunci'

Între 0-3 ani limbajul copilului este înrădăcinat în situații de 'aici-și-acum': Ce facem acum, ce vedem acum, ce putem simți chiar acum.

Între 3-6 ani copilul învață să folosească limbajul în diferite situații. Limbajul devine mai bogat despre acțiuni, activități, persoane, pe care copilul le-a cunoscut sau le va cunoaște.

Între 3-6 ani, copilul explorează lumea fanteziei, povestind despre întâmplări și persoane fictive.

- Ca părinte începi să observi la copilul tău:
- glume
- fantezii despre viitor
- fantezii despre trecut

Minciuna, înșelăciunea și excocheria sunt folosite frecvent pentru distracție.

CUVÂNT ȘI NOȚIUNE DE FORMARE

Acțiunile – 'Acolo și atunci' fac o punte între lumea scrisă și cea citită.

0 poveste mică la 4 ani

O broască. Nu se așează într-un castron ... Hm. Doarme cu un câine. El este în casa lui. Un băiat Și un pat Și câinele. Băiatul și câinele. El este nevoie de aproape cu susul în jos.

(Frieda - 4 ani)

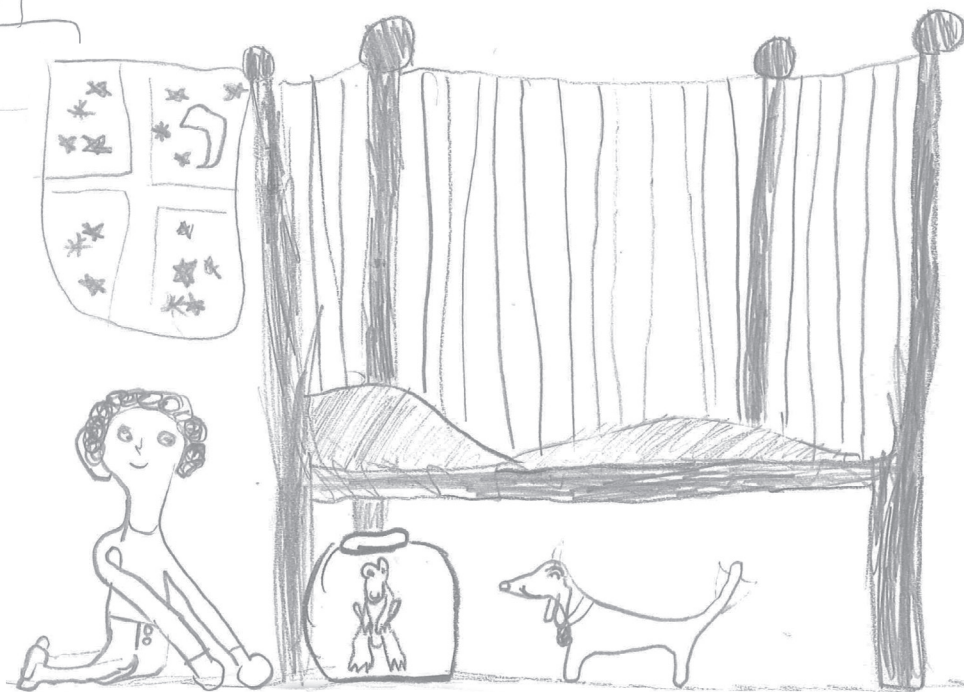
CUVÂNT ȘI NOȚIUNE DE FORMARE

O poveste mică la 6 ani

Și apoi el se uită sub trunchiul de copac. Și acolo broasca și multe alte lucruri. Apoi el spune la revedere broaștelor și pleacă acasă cu broasca lui.

(Jens - 6 ani)

CUVÂNT ȘI NOȚIUNE DE FORMARE

Limba se învață prin repetiție

Trebuie să auzim un cuvânt de aproximativ 60 de ori până la memorare. Unii trebuie să-l audă de 500 de ori, în timp ce alții doar de 10 ori.

Copilul trebuie să audă cuvântul de mai multe ori pînă să devină o parte activă din vocabularul său.

CUVÂNT ȘI NOȚIUNE DE FORMARE

Limba se învață, folosind-o

Acasă, poți folosi rutina de zi cu zi pentru

- a-ți ajuta copilul să învețe cuvinte noi
- a-ți atrage copilul în activitățile tale casnice și a vorbi despre ele
- a-ți ajuta copilul să-și exprime sentimentele prin cuvinte
- a folosi noi modalități de formulare, de exemplu 'robinet – apă de la robinet'. Explică semnificația
- a juca un joc ca o loterie cu poze
- a implica copilul în conversațiile și planurile activităților familiei
- a încuraja copilul să-și argumenteze propunerile
- a lăsa copilul să explice regulile la diverse jocuri
- a vorbi cu copilul despre semnificația cuvintelor
- a arăta copilului cum să folosească enciclopedia și internetul

CUVÂNT ȘI NOȚIUNE DE FORMARE

Copilul bilingv

O limbă maternă bună este un punct de plecare solid, pentru ca, copilul vostru să poată învăța o limbă nouă.

O limbă maternă bine dezvoltată necesită, ca, voi ca părinți să o vorbiți spontan și natural.

În timpul însușirii celei de a doua limbi veți observa cum copilul amestecă cele două limbi o perioadă de timp.

Este complet normal și este un rezultat al faptului că, copilul este în plin proces de însușire a unei limbi noi

Este normal în cazul în care copilul dumneavoastră a început grădinița, să aibă o perioadă liniștită din punct de vedere lingvistic. Copilul își folosește energia pentru a asculta și descifra noua limbă, pentru ca mai târziu să o utilizeze în conversație.

Arată interes și curiozitate pentru noua limbă a copilului.

MÅLTIDER OG SPROG

Cuvintele care se învață când faci cumpărături?

supermarket, macelărie, legume, înainte, acasă, a se da cu bicicleta, a merge cu mașina, a pune lucrurile în coș, a pune lucrurile pe bandă, a plăti.

Cuvintele care se învață când pregătim mâncarea?

a curăța, a fierbe, a prăji, a tăia, a mărunți, a servi, a pune jos, a pune în.

Cuvintele care se învață când se pune masa și e timpul să serviți masa?

Sătul, flămînd, pe lîngă, în spate, deasupra,
la dreapta, la stînga

DIALOGUL ZILNIC

Copiii între 3-6 ani își dezvoltă limba corelând strâns cuvinte și situații, de aceea le este greu să înțeleagă:

- propoziții lungi
- explicații lungi, ex: în conflict
- ironiile, sarcasmul, jocul de cuvinte

Copiii între 3-6 ani nu spun când nu înțeleg ceva. Abia în jurul vârstei de 5 ani încep să fie capabili să sublinieze neînțelegerile.

Det tidlige sprog · 3-6 år

DIALOGUL ZILNIC

**Exemple de limbaj adult,
care poate fi dificil de înțeles**

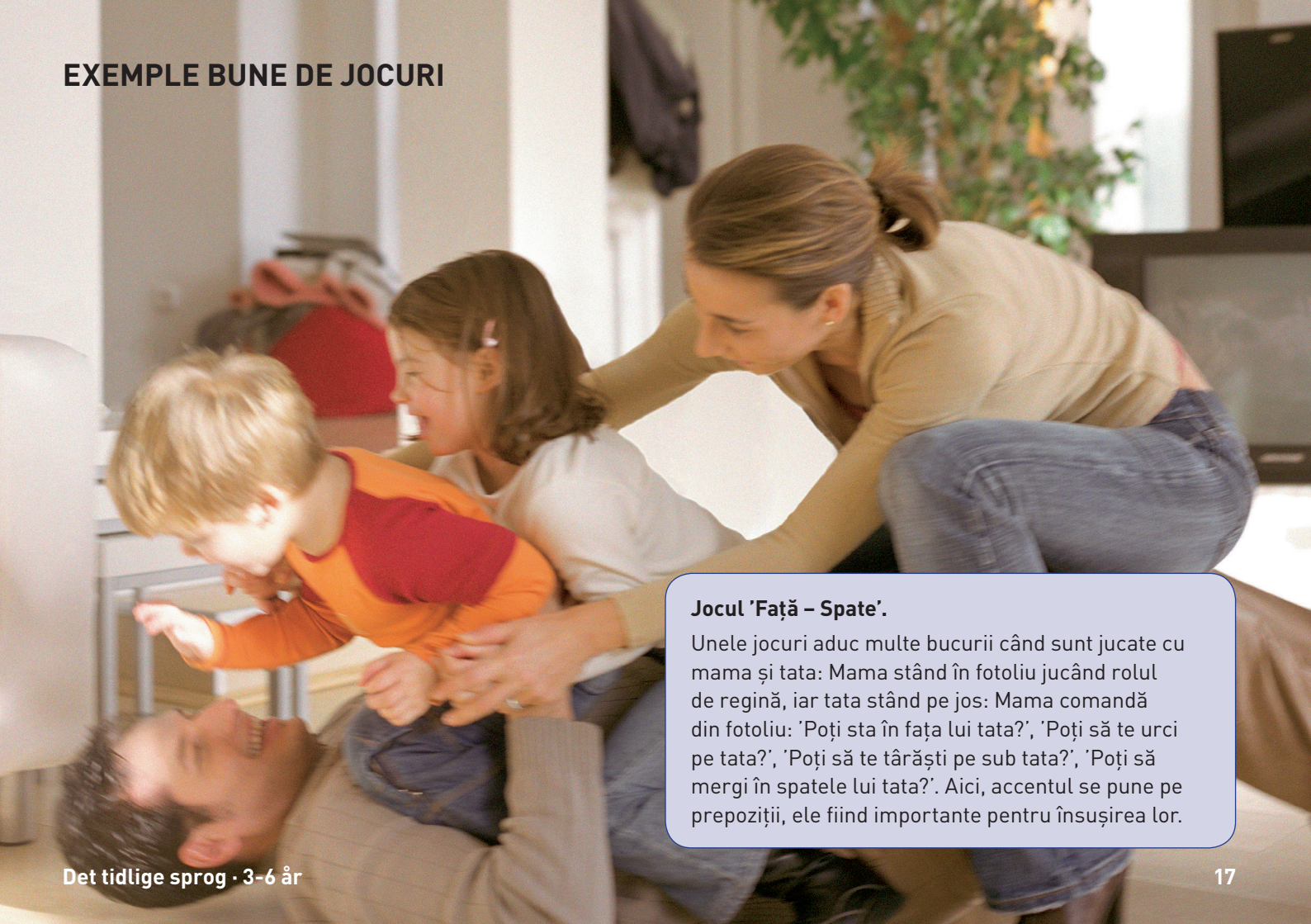
'La naiba, te-ai trezit cu fața la cearceaf ?'

'Te-a călcat cineva pe coadă?'

'Ai luat țepă?'

EXEMPLE BUNE DE JOCURI

Jocul 'Față – Spate'.

Unele jocuri aduc multe bucurii când sunt jucate cu mama și tata: Mama stând în fotoliu jucând rolul de regină, iar tata stând pe jos: Mama comandă din fotoliu: 'Poți sta în fața lui tata?', 'Poți să te urci pe tata?', 'Poți să te târășți pe sub tata?', 'Poți să mergi în spatele lui tata?'. Aici, accentul se pune pe prepoziții, ele fiind importante pentru însușirea lor.

EXEMPLE BUNE DE JOCURI

Jocul – 'Bombă'.

la un timer, pune-l într-o pungă și sugerează un cuvânt, de exemplu: pădure. Înainte de a suna timerul, fiecare membru al familiei va spune un cuvânt care face referire la cuvântul pădure. Cel care are punga când sună timerul, are dreptul să hotărască cuvântul următor.

EXEMPLE BUNE DE JOCURI

Poți ghici la ce mă gândesc?

‘Poți ghici la ce mă gândesc?’ este un joc care poate fi jucat peste tot, în mașină, pe bicicletă și acasă. Jocul, prin simplitatea lui, ajută copilul să ghicească la ce se gândesc adulții. Este important, dacă copilul este mic să alegi un obiect din câmpul lui vizual. Un exemplu ar fi: ‘La ce mă gândesc este ceva în ce te poți vedea (Oglindă)’.

Urmează-mi instrucțiunile

Se poate, de exemplu, ascunde un ursuleț de pluș într-un loc neașteptat, și trimite copilul să îl caute în locuri diferite. De exemplu, ursulețul este în hol, în baie sau în sertarul al treilea din bucătărie. Ulterior, rolurile se pot schimba, copilul ascunde ursulețul și vă indică unde să-l căutați.

EXEMPLE BUNE DE JOCURI

A construi turnuri colorate

Mulți copii iubesc micile provocări. Acest joc se concentrează pe faptul că, copilul cunoaște culorile, și poate urma instrucțiunile mamei sau ale tatălui. Ai nevoie de o carte mare și 2 x 5 cuburi de culori diferite care pot fi clădite. Înainte de a începe explică pe scurt: 'Vezi, îți dau un cub galben, unul roșu, unul verde, unul alb și unul albastru (verifică, că copilul cunoaște culorile)'. Acum ridică cartea, ca să putem construi în secret. Vreau și eu să construiesc. Acum trebuie să construim cum spun eu (eu sunt instructorul). Ești gata? Așează prima dată cubul albastru – cel roșu deasupra – așează-l pe cel alb sub cel albastru, etc. După ce ai folosit toate cuburile, ridică cartea și vezi dacă culorile se potrivesc. Acesta este un joc amuzant și, uneori, culorile cuburilor nu se potrivesc.

RIME, VERSURI ȘI JOCURI LINGVISTICE

Copiii învață mai ușor să citească dacă știu sunetele limbii și dacă le poate detecta.

Despre rimă

Asta înseamnă că trebuie să fii atent la micile diferențe acustice dintre cuvinte și să asculți dacă au rimă și dacă se potrivesc.

Rimele și versurile ajută la creșterea atenției copilului, la forma structurală a limbii, astfel încât copilul își formează o bază lingvistică bună pentru a învăța mai târziu să citească.

RIME, VERSURI ȘI JOCURI LINGVISTICE

Așa poți să ajuți copilul să detecteze sunetele lingvistice

- Cântă cântece pe care copilul le poate învăța pe de rost și le poate cânta cu încredere
- Joacă-te cu cuvinte care au rimă
- Fă rime distractive – chiar și fără sens, cum ar fi 'găină – făină'
- Inversează sensul cuvântului ca și în Kaj și Andrea, de exemplu 'Dacă spui plată apă – devine apa plată'
- Găsește cuvinte care încep cu același sunet, de exemplu 'Maria începe cu același sunet ca mama'.
- Copilul stă la masă și așteaptă o bucată de prăjitură, și spune dintr-o dată 'chec – plec'. Tu intri în joc și îi confirmi copilului prin a răspunde 'Uite, îți dau o bucată de prăjitură!!'

RIME, VERSURI ȘI JOCURI LINGVISTICE

A dramatiza rima

În Peter Anker textul este ușor și are ritm bun. Îi dă copilului posibilitatea de a se juca de-a Peter Anker, prin a deschide, a întreba și a răspunde.

Aplaudă, bate ritmul. Prin aplauze, ritm și rimă se întărește atenția asupra tuturor părților cuvântului.

A găsi mai multe rime

Cine e cel care intră? Este Peter Lolipop.

Cine este cel care se așează? Este Peter Cauciuc.

Pentru a găsi cuvinte cu rimă este necesar să schimbi conținutul cuvântului cu forma. Trebuie să ascuți ce cuvinte se potrivesc.

Cine
bate?

Este Peter Anker

Cine deschide?

Este Peter Lolipop

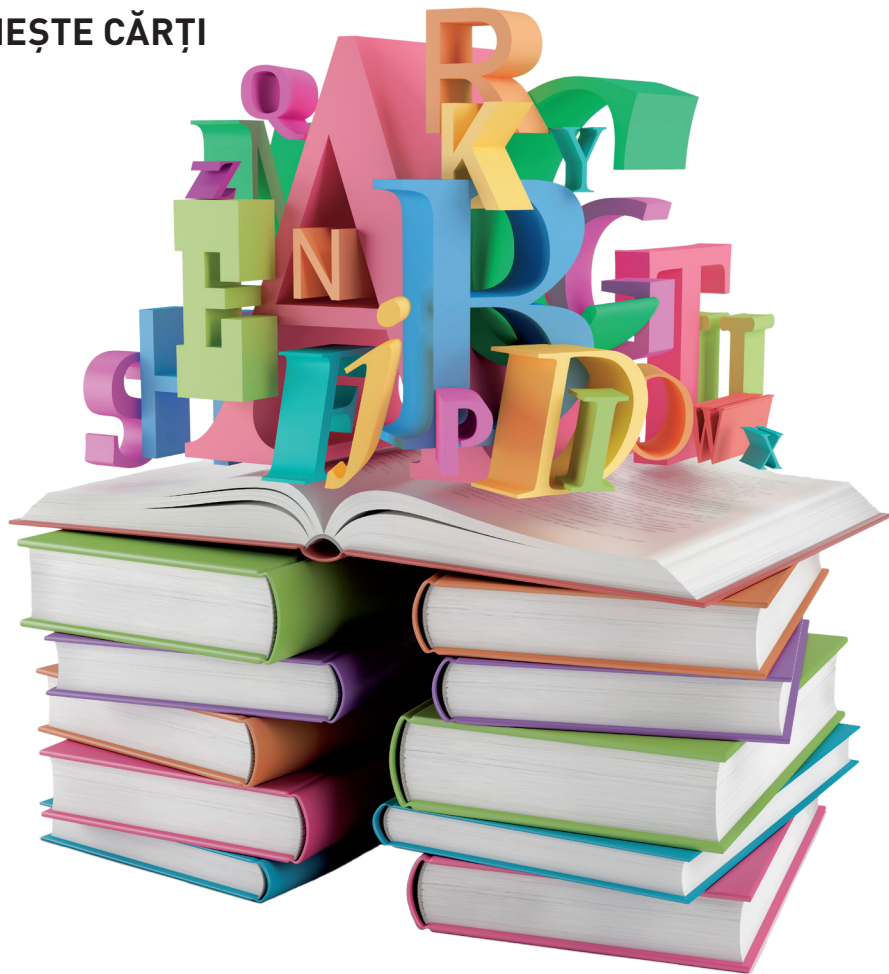
POVESTEȘTE, CITEȘTE ȘI RĂSFOIEȘTE CĂRȚI

Copiii sunt mult mai dornici să învețe să citească, dacă sînt obișnuiți să li se citească cu voce tare – chiar și acasă

- Citește-i copilului în fiecare zi cu voce tare
- Mergi cu copilul la bibliotecă
- Citește și arată copilului că citești
- Vorbește despre cărți și reviste

A citi rar

Cuvîntul este un fel de 'pachet auditiv'. Când citești clar și rar, percepția acestor pachete auditive este mai bună. Ele sunt salvate și amintite în 'ambalajul' corect – pentru a fi folosite mai tîrziu!

POVESTEȘTE, CITEȘTE ȘI RĂSFOIEȘTE CĂRȚI

Despre cuvintele din cărți

Prin cărți, copilul își formează o imagine a lumii înconjurătoare. Va primi deasemenea o introspecție în sentimentele și gândurile altor oameni.

Cărțile stimulează fantezia și dau inspirație jocului. Ai posibilitatea să folosești cu copilul cuvinte pe care nu le folosești în mod uzual.

Cărțile
sunt un mijloc excelent
pentru stimularea imaginației: Putem
face un lup să vorbească, un șoricel să
prăjească o felie de pâine și un ursuleț
care se mută într-o manuşă
croșetată.

Det tidlige sprog · 3-6 år

POVESTEȘTE, CITEȘTE ȘI RĂSFOIEȘTE CĂRȚI

Urmărește interesele copilului!

Lasă copilul să aleagă cartea. Lasă copilul să indice cartea. Vorbește despre ce indică copilul.

Ce fac dacă.....

copilul meu nu este interesat să asculte povești?

- Creează o atmosferă plăcută și confortabilă când îi citești.
- Povestește cartea în loc să o citești.
- Poate cartea este prea ușoară sau prea grea.
- Gasește o carte care îi place și o înțelege, și eventual o carte pe care copilul o știe deja.

Repetări!

Citește aceeași carte de mai multe ori.

JOACĂ-TE CU SCRISUL

Copiii învață să scrie și să citească mai ușor dacă încep de timpuriu

Când copilul începe de timpuriu să se joace de-a cititul și de-a scrisul, în termenii lui

- se poate juca și experimenta fără a fi presat
- este motivat de interesele și plăcerile lui
- De aceea trebuie să îți lași copilul să 'scrie' și 'să citească'. Pune-l să citească ce a scris.

Nu uita să îl lauzi și să îl încurajezi când se joacă de-a cititul și de-a scrisul.

Det tidlige sprog · 3-6 år

JOACĂ-TE CU SCRISUL

Poți folosi toate situațiile pentru a-ți încuraja copilul să scrie, de exemplu:

- Listă de dorințe
- Listă de cumpărături
- Mesaje secrete
- Nume de desene
- Text pentru desenul copilului
- Scrie mesaje copilului și încurajează-l să scrie și el
- Folosește o tablă sau o cariocă pe bază de apă pentru ușa de la frigider
- Folosește litere magnetice
- Fă cărți împreună cu copilul

Să ai tot timpul la îndemână hîrtie și creioane, astfel încât copilul să poată scrie ceea ce îi citești sau îi cânti. Desenează și scrie, asta îl inspiră.

TE-AI GÂNDIT CĂ COPILUL POATE FOLOSI IT?

Asigură accesul ușor la Computer, iPad sau jocuri electronice.

- Crește puterea de concentrare a copilului
- Întărește vocabularul
- Înbunătățește coordonarea ochi - mână
- Crește înțelegerea lingvistică a copilului
- Copilul va dobândi cunoștințe mai vaste

Exemple pentru mijloace de învățare IT, care sprijină cititul și competențele lingvistice:

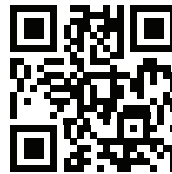
- Hr. Skæg
- Oline
- www.lillelæser.dk

LINKS

- www.biblioteket.sonderborg.dk
- www.sprogpakken.dk
- eller søg på nettet efter fx 'små børns sprog', 'sprogstimulering', 'sprogudvikling', 'babytegn' osv.

Du kan også finde denne og andre brochurer online på

www.sonderborgkommune.dk > Borger > Pasning, skole og familie > Dagpleje, vuggestue og børnehave > Særlige tiltag 0-6 år

www.sonderborgkommune.dk

Sønderborg Kommune
Børn og Uddannelse
Voldgade 5
6400 Sønderborg
T 8872 6400
post@sonderborg.dk